ONLINE 2 DENEME SINAVI HEDİYE!
TÜRKİYE GENELİ

GYS

2025

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Görevde Yükselme Sınavı

ORTAK KONULAR

KONU ANLATIMLI

%100 ÖZGÜN

Türkiye Şeker Fabrikaları Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda özgün olarak hazırlanmıştır.

DATA YAYINLARI

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKŞEKER GYS

HAZIRLIK KİTABI

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayıncının izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.
Kitabın bilimsel sorumluluğu yazarlara aittir.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ BANDROLÜ İLE SATILMAKTADIR.

ISBN/Sertifika No

ISBN No/Tarih: 978-625-6519-2-5 / 07.03.25

Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI

Data Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.
Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81
datayayinlari@gmail.com

ÖN SÖZ

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü Personeli için titiz çalışmalar sonucunda size özel hazırlamış olduğumuz "Hazırlık Kitabımızı" siz değerli GYS adaylarının hizmetine sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Hazırlık kitabımız güncel mevzuat konuları dikkate alınarak hazırlanmış ve konu sonlarına testler konularak kendinizi pekiştirmeniz arzulanmıştır. Bu kitabımızın sizlere çok faydalı olacağına inanıyor ve yapılacak olan sınavda başarılar diliyoruz.

DATA YAYINLARI

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ İÇİN

datayayinlari@gmail.com adresine e-posta ile veya 0542 262 03 37 WhatsApp iletişim numaramız üzerinden iletebilirsiniz.

DATA YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1982 ANAYASASI 5

TESTLER .....

ÜNİTE 2 ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ 67

TESTLER .....

ÜNİTE 3 ULUSAL GÜVENLİK 142

TESTLER .....

ÜNİTE 4 T.C. İDARİ TEŞKİLATI 152

TESTLER .....

ÜNİTE 5 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU 166

TESTLER .....

ÜNİTE 6 399 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME 235

TESTLER .....

ÜNİTE 7 TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ ANA STATÜSÜ 252

TESTLER .....

ÜNİTE 8 TÜRKŞEKER FAALİYETLERİ İLE İLGİLİ GENEL VE GÜNCEL BİLGİLER 260

TESTLER .....

ÜNİTE 9 TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ 276

TESTLER .....

ÜNİTE 10 YAZIŞMA KURALLARI 329

TESTLER .....

ÜNİTE 11 HALKLA İLİŞKİLER - İLETİŞİM BECERİLERİ VE DAVRANIŞ KURALLARI 332

TESTLER .....

ÜNİTE 12 ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ 358

TESTLER .....

ÜNİTE 13 KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ ESASLARINA DAİR GENEL YÖNETMELİK 377

TESTLER .....

DATA YAYINLARI

DATA YAYINLARI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1982 ANAYASASI

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ VE GENEL ESASLAR

1.ÜNİTE

1.BÖLÜM

BAŞLANGIÇ

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiç**bir kişi** ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılamayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılmak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere.

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

Örnek Soru

Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın Başlangıç metninde yer almamıştır?

A) Türk Devletinin bölünmez bütünlüğü

B) Yargı bağımsızlığı ilkesi

C) Atatürk milliyetçiliği

D) Atatürk inkılap ve ilkeleri

E) Millet iradesinin mutlak üstünlüğü

Cevap B

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

Madde -1:	Devletin şekli
Madde -2:	Cumhuriyetin nitelikleri
Madde -3:	Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti
Madde -4:	Değiştirilemeyecek hükümler
Madde -5:	Devletin temel amaç ve görevleri
Madde -6:	Egemenlik
Madde -7:	Yasama yetkisi
Madde -8:	Yürütme yetkisi ve görevi
Madde -9:	Yargı yetkisi
Madde-10:	Kanun önünde eşitlik
Madde-11:	Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

I. Devletin şekli: –Madde 1

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri: –Madde 2

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

DATA YAYINLARI

TEST 1 YARGI

1. Aşağıdakilerden hangisi Danıştayın görevlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Kamu hizmetleriyle ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirir.
B) Kanunla gösterilen belli davalara ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.
C) Vergi mahkemelerinin kararlarını temyizen inceler.
D) Bölge idare mahkemelerinin kararlarını temyizen inceler.
E) Kanunların Anayasaya uygunluğunu denetler.

2. Anayasa Mahkemesi aşağıdakilerden hangisini Yüce Divan sıfatıyla <u>yargılayamaz</u>?

A) Cumhurbaşkanı yardımcısı
B) Vali
C) Cumhurbaşkanı
D) Adalet Bakanı
E) İçişleri Bakanı

3. 1982 Anayasası'na göre Anayasa Mahkemesi, anayasa değişikliklerini hangi bakımdan inceler ve denetler?

A) Şekil
B) Usul
C) Uygulama
D) Yaptırım
E) Esas

4. Aşağıdakilerden hangisi Hakimler ve Savcılar Kurulu üyesidir?

A) Adalet Bakanı
B) İçişleri Bakanı
C) Cumhurbaşkanı Yardımcısı
D) Milli Savunma Bakanı
E) Yargıtay Başkanı

5. Aşağıdakilerden hangisi iki defa seçilme yeterliliğine sahip <u>değildir</u>?

A) Anayasa Mahkemesi üyeleri
B) Cumhurbaşkanı
C) Cumhurbaşkanı yardımcısı
D) Bakanlar
E) Milletvekilleri

6. Siyasi partilerin kapatılmasında yetkili olan organ aşağıdakilerden hangisidir?

A) Danıştay
B) Yargıtay
C) Anayasa Mahkemesi
D) TBMM
E) Milli Güvenlik Kurulu

7. Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının yürürlüğe girmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İptal kararları Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.
B) Anayasa Mahkemesi hiçbir durumda iptal kararının yürürlüğünü erteleme zorunluluğunda değildir.
C) Anayasa Mahkemesi, iptal kararının yürürlük tarihini, kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçmeyecek bir süreyle ileri bir tarihe bırakabilir.
D) İptal kararları geriye yürümez.
E) Anayasa Mahkemesi, iptal kararının yürürlüğünü cumhurbaşkanının onayına bağlı olarak durdurabilir.

DATA YAYINLARI

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ

XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ

2. ÜNİTE
1. BÖLÜM

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

Nedenleri

- İtalya'nın gelişmiş sanayisi için ham madde ve pazar arayışı
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın olması
- Osmanlı'nın güçsüz olması
- İtalya'nın 1856'daki Habeşistan başarısızlığını telafi etmek istemesi
- İtalya'nın, Trablusgarp'ın işgali için Avrupa devletlerinin onayını alması
- İtalya'nın, Trablusgarp'ın uygarlıkta geri bırakıldığı ve burada yaşayan İtalyanlara katı davranıldığı iddiası

NOT

✔ 1909 yılında Rusya ile imzalanan Racconigi Antlaşması ile İtalya Trablusgarp'a çıkarma yapacak, buna karşılık İtalya'da Rusya'nın Boğazlardaki çıkarlarına dokunmayacaktır.

Gelişmeler

- Mısır'ın İngiltere'nin elinde olması ve donanmanın Haliç'te çürümeye terk edilmiş olmasından dolayı bölgeye Osmanlı Devleti yardım gönderememiştir.
- İtalya 1911'de Trablusgarp'ta harekete başlamış ve Derne, Tobruk, Homs ve Bingazi gibi yerleri işgal etmiştir.
- İşgal sonucu Milli Müdafaa Komitesi kurulmuş ve bölgeye gönüllü subaylar gönderilmiştir.
- Bu subaylar; Enver Paşa (Hamdi takma adıyla) Bingazi'ye, Mustafa Kemal (Gazeteci Şerif unvanıyla) Kurmay binbaşı rütbesiyle Tobruk, Derne'ye, Neşet Paşa Trablus'a gitti.

Trablusgarb Savaşı'nda Mustafa Kemal

- Ayrıca Fethi Bey, Fuat Bey, Rauf Bey, Ali Çetinkaya ve Nuri Bey'ler de bu mücadelede yer aldı.
- Enver Paşa Bingazi'de, Mustafa Kemal Tobruk ve Derne'de başarılı oldular.
- Bu gelişmeler üzerine İtalya Osmanlı'yı barışa zorlamak için Çanakkale Boğazı'nı ablukaya almış, On İki Ada'yı işgal etmiş, Beyrut Limanı'na saldırmıştır.
- Balkan Savaşı'nın da başlaması üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı ve 15 Ekim 1912'de Uşi Antlaşması'nı imzaladı.
- Uşi Antlaşması'na göre;
  - Trabslugarp, İtalya'ya bırakılacak
  - On İki Ada ve Rodos Balkan Savaşları sonuçlanana kadar geçici olarak İtalyanlara bırakılacak
  - Trablusgarp halkı dini bakımdan Osmanlı halifesine bağlı kalacak
  - İtalya diğer devletlerin onaylaması hâlinde kapitülasyonların kaldırılmasına karşı çıkmayacak.
  - İtalya, Trablusgarp'ın Düyun-u Umumiye'ye olan borcu üstlenecek

Önemi:

- Osmanlı Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybetti.
- Dünya tarihinde ilk kez uçak kullanıldı.
- Mustafa Kemal'in sömürgeciliğe karşı ilk savaşı olup Binbaşılığa terfi etti.

I. BALKAN SAVAŞI (1912)

- Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlardan atmak istemesi, İngilizlerin Reval Görüşmeleri'nde Rusların Balkanlara yerleşmesine ses çıkarmaması ve Rusların kışkırtmaları sonucu Karadağ'ın Yenipazar'a saldırmasıyla savaş başlamıştır.
- Osmanlı Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ ile savaşmıştır.
- Bu savaşta Rauf (Orbay) Bey, Hamidiye Kruvazörü olarak önemli başarılar elde etti. Ancak Yunanlıların Ege Adalarını almasına engel olamadı.
- Bu başarısından dolayı Rauf Bey **Hamidiye Kahramanı** olarak anılmaktadır.
- Osmanlı hazırlıksız yakalandığı savaşta hiçbir varlık gösteremedi ve barış antlaşması imzalamak zorunda kaldı.

DATA YAYINLARI

TEST 2 ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI

1. Cumhuriyet Dönemi'nde;

- Ölçü birimlerinin değiştirilmesi
- Miladi takvim ve Yeni Türk alfabesinin kabul edilmesi

gibi yeniliklerle;

I. Uygulamalarda birlik sağlama
II. Laik düzeni pekiştirme
III. Uluslararası ilişkilerde kolaylık sağlama

amaçlarından hangileri gerçekleştirilmeye çalışılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Atatürk'ün "hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve yok oluş vardır, her gelişmenin ve kurtuluşun anası hürriyettir." şeklindeki sözüyle,

I. Milliyetçilik
II. Cumhuriyetçilik
III. Devletçilik

ilkelerinden hangilerinin önemini vurguladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. 1934 yılında çıkarılan kanunla din adamlarının ibadet yerleri dışında dini kıyafetlerle gezmeleri yasaklandı. Yalnızca Diyanet İşleri Başkanı ve diğer dinlerin en yetkili kişileri özel kıyafetleriyle dolaşabileceklerdi.

Bu tutumun,

I. Toplumun değişen koşullara göre hareket ederek modernleşmesi
II. Giyim ve kuşamdaki karmaşalığın sona ermesi
III. Din ve vicdan hürriyetinin gelişmesi

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4.

I. Çankaya
II. Atatürk Ne İdi
III. Babanız Atatürk

Yukarıdaki biyografilerden hangisi Falih Rıfkı Atay tarafından kaleme alınmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. 1924 Anayasası'nı, 1921 Anayasa'sından (Teşkilat-ı Esasiye) ayıran özelliklerden birisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Meclisin her gücün üzerinde olduğu ilkesinin benimsenmesi
B) Tek meclis sisteminin uygulanması
C) Kişi temel ve hak ve özgürlüklerine yer vermesi
D) Egemenliğin halka ait olduğunun kabul edilmesi
E) TBMM üyeleri tarafından onaylanması

6.

I. TBMM'nin açılması
II. Saltanat'ın kaldırılması
III. Cumhuriyet'in ilânı

Ulusal egemenliği gerçekleştirmek amacıyla yapılan bu devrimleri aşağıdaki hangi alanın kapsamında değerlendirmek daha doğru olur?

A) Siyasal B) Toplumsal C) Sosyal
D) Hukuk E) Kültürel

7. Türk Medeni Kanunu'nun İsviçre Medeni Kanunu'ndan örnek alınarak hazırlanmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) Avrupa'da hazırlanan son Medeni Kanun olması
B) İsviçre'nin Lozan Konferansı'nda Türkiye'yi desteklemesi
C) İsviçre ile ekonomik ilişkilerin arttırılmaya çalışılması
D) İsviçre'nin Avrupa'da tarafsız bir ülke olması
E) İtilaf Devletleri ile ilişkilerin henüz düzelmemiş olması

DATA YAYINLARI

ULUSAL GÜVENLİK

3. ÜNİTE

MİLLİ GÜVENLİK

Kavramsal Olarak Güvenlik Ve Millî Güvenlik

- Millî güvenlik, devletin her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunması şeklinde tanımlanmaktadır.
- Millî güvenlik, asayiş hizmetinin de üzerinde, güvenliğin en üst yapısı ve toplam güvenliğin bir şemsiyesi konumundadır.
- İkinci Dünya Savaşı'ndan önce millî güvenlik, yalnız "millî savunma" olarak düşünülürken; bu savaştan elde edilen tecrübeler ışığında millî savunma kavramı "topyekûn güvenlik" veya günümüz deyimiyle "millî güvenlik" kavramına dönüşmüştür.
- Millî güvenlik kavramının temel olarak, ekonomik, hukuki ve siyasi yönleri bulunmaktadır.

Ekonomi

- Millî güvenliğin sağlanmasında, ülkenin kaynaklarının en etkin şekilde kullanılmasına ihtiyaç vardır.
- Devletler, birbirlerine ekonomik ambargo uygulama, ticaret ambargosu koyma, malları boykot etme ve ulaşım araçlarını kendi ülkelerine sokmama gibi önlemler almışlardır.
- Böylece, ekonomi bir ülkenin millî güvenliğini doğrudan tehdit edebilecek bir hale gelmiş, beraberinde ekonominin güvenliği ve güvenliğin ekonomisi gibi yeni kavramlar ortaya çıkmıştır.

Hukuk

- Millî güvenlik kavramının Anayasa'da temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasında bir sebep olarak kabul edilmesi, millî güvenliğin sağlanması ve korunması konusunda, Cumhurbaşkanı ile Millî Güvenlik Kurulu (MGK)'nun sorumlulukları Anayasa ve kanunla belirlenmiştir.
- Ayrıca millî güvenliğe ilişkin tanımın 2945 sayılı MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanunu'nda yapılmış olması hususları da kavramın hukuki göstergelerini teşkil etmektedir.
- 1983 yılında hazırlanan 2945 sayılı MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanununda, millî güvenliğin tanımına yer verilmiştir.
- Bu tanıma göre "Millî Güvenlik; Devletin anayasal düzeninin, millî varlığının, bütünlüğünün, milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dâhil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukunun her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunması ve kollanmasıdır."

Siyasi

- Millî güvenlik kavramının diğer bir boyutu ise, siyasi yönünün bulunmasıdır.
- Anayasa ve kanunlar çerçevesinde; millî güvenlik ile ilgili tedbirlerin alınması ve uygulanması sorumluluğu, Cumhurbaşkanına aittir.
- Millî güvenlik tanımında yer alan hususlar, aslında Türkiye Cumhuriyeti'nin hayati öneme haiz, kolayca anlaşılabilen millî değerleridir.
- Milli değerler şunlardır:
  - Anayasal Düzen: Anayasanın temel ilke, esas ve hükümlerine göre kurulmuş olan düzendir. Anayasal düzenin kapsamında, egemenlik (hükümranlık), siyasal bağımsızlık, devletin mevcudiyeti ve rejimin hayatta kalması (hayatiyet) unsurları vardır.
  - Millî varlık: TDK Güncel Türkçe Sözlüğüne göre "Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel değerler ile yer altı ve yer üstü zenginliklerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü" dür.
  - Millî bütünlük: Siyasi bütünlük ve toprak bütünlüğü yanında, manevi değerlerden millî şuur, millî birlik ve beraberlik ruhunu da kapsamaktadır.
  - Milletlerarası Alanda Siyasi, Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Dâhil Bütün Menfaatler: Türkiye Cumhuriyeti'nin diğer devletlerle ilişkilerinde, uluslararası hukuk çerçevesinde siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dâhil bütün hak ve menfaatlerini ifade etmektedir.
  - Ahdi hukuk: Bir devletin var olması, bağımsızlığı, hükümranlık hakkı, sınırlarına ilişkin bir veya birden fazla devletle yaptığı karşılıklı beyan ve kabulleri ihtiva eden ve antlaşma ve anlaşmalarla gerçekleşen hukukunu içermektedir.

Milli Güvenlik Kavramının Temel Unsurları

- Millî güvenliğe ilişkin tanımlar analiz edildiğinde, millî güvenlik kavramının kapsamında üç temel unsurun bulunduğu anlaşılmaktadır.

DATA YAYINLARI

T.C. İDARİ TEŞKİLATI

4. ÜNİTE

T.C. İDARİ TEŞKİLATI

MERKEZİ YÖNETİM

Başkent Teşkilatı

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı

- İdari İşler Başkanlığı
- Cumhurbaşkanı Yardımcıları
- Cumhurbaşkanı Politika Kurulları
- Bağlı Kurum ve Kuruluşlar
- Cumhurbaşkanı Ofisleri
- Yüksek İstişare Kurulu

Bakanlıklar

- Bakan Yardımcısı
- Hizmet Birimleri
- Taşra/Yurt Dışı Teşkilatları

Merkeze Yardımcı Kuruluşlar

- Danıştay
- Sayıştay
- Milli Güvenlik Kurulu (MGK)
- Ekonomik ve Sosyal Konsey

Taşra Teşkilatı

İl Genel İdaresi

- Vali
- İl İdare Şube Başkanları
- İl İdare Kurulu

İlçe İdaresi

- Kaymakam
- İlçe İdare Şube Başkanları
- İlçe İdare Kurulu

Bölge İdaresi

YERİNDEN YÖNETİM

Yerel (Mahalli) Yerinden Yönetimler

İl Özel İdaresi

- Vali
- İl Genel Meclisi
- İl Encümeni

Belediye İdaresi

- Belediye Başkanı
- Belediye Meclisi
- Belediye Encümeni

Köy İdaresi

- Köy Derneği
- Köy İhtiyar Meclisi
- Muhtar

Hizmet Yerinden Yönetimler

- İdari Kamu Kurumları
- İktisadi Kamu Kurumları
- Sosyal Kamu Kurumları
- Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları
- Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar

DATA YAYINLARI

TEST 1 T.C. İDARİ TEŞKİLATI

1. Valinin aşağıdakilerden hangisini denetleme yetkisi yoktur?

A) İlçe idaresi
B) Adli teşkilat
C) Devlet daire ve müesseseleri
D) Belediye idaresi
E) Köy idaresi

2. "Vali ilde .....temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır."

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) İçişleri Bakanının
B) Ayrı ayrı her bakanlığın
C) Devletin
D) Cumhurbaşkanının
E) Devletin ve Cumhurbaşkanının

3. Vali ile ilgili olarak verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Vali, gerektiğinde yabancı ülke temsilcilerini kabul edebilir.
B) Valilik, kaymakamlık gibi bir meslek memurluğudur.
C) Vali görev yaptığı ilde Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisidir.
D) Valilik, istisnai memurluktur.
E) Vali, ilde genel emir çıkarabilir.

4. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belediye başkanı
B) İl genel meclisi başkanı
C) Vali
D) Vali yardımcısı
E) Kaymakam

5. "Nüfusu ..... ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir." **5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

A) 150
B) 2.000
C) 5.000
D) 50.000
E) 100.000

6. İllerin kurulması, kaldırılması ve adlarının değiştirilmesi aşağıdakilerden hangisi ile olur?

A) İçişleri Bakanlığının kararıyla
B) Kanunla
C) Adalet Bakanlığının kararıyla
D) İl genel meclisinin kararıyla
E) Yönetmelikle

7.

I. İl genel meclisi
II. Belediye encümeni
III. Belediye başkanı

Yukarıdakilerden hangileri belediye idaresinin organları arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

8. Bir yerel idare olan köyün, belediye haline getirilebilmesi için aşağıdaki ölçütlerden hangisi öncelikle göz önünde bulundurulur?

A) Ekonomik durum
B) Stratejik yapı
C) Nüfus
D) Zirai kalkınma
E) Arazi genişliği

DATA YAYINLARI

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

5. ÜNİTE

KISIM - I
Genel Hükümler

BÖLÜM: 1
Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam: –Madde 1

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mansupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera va Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Örnek Soru

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır" **ifadesi hangi temel ilkenin açıklamasıdır?**

A) Sınıflandırma B) Kariyer C) Derece D) Kademe E) Liyakat

Cevap B

İstihdam şekilleri: –Madde 4

Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

A) Memur:

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.

Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

DATA YAYINLARI

TEST 8 — 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU KISIM - VI SOSYAL HAKLAR VE YARDIMLAR

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre çocuk yardımı alan devlet memura verilen yardım çocuklarının her bir için kaç gösterge rakamının aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir?

A) 250
B) 500
C) 600
D) 750
E) 850

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre kaç yaşını dolduran erkek (malûl olanlar hariç) çocuk için aile yardımı ödenmez?

A) 18
B) 21
C) 25
D) 30
E) 33

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdaki şıklarda belirtilenlerden hangisi durumunda çocuklar için aile yardımı ödeneği verilir?

A) Evlenen çocuklara
B) 25 yaşını dolduran ama evlenmemiş kız çocuklara
C) Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklara
D) Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklara
E) 25 yaşını doldurmuş evlenen erkek çocuklara

4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdaki şıklarda belirtilenlerden hangisi durumunda çocuklar için aile yardımı ödeneği verilir?

A) Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklara
B) Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışan çocuklara
C) Evlenen çocuklara
D) 25 yaşını dolduran erkek çocuklara
E) 25 yaşını doldurmuş evli kız çocuklara

5. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa göre devlet memurlarından T. C. Emekli Sandığına tabi hizmeti kaç yıl ve daha fazla olanlara, istekleri üzerine Toplu Konut Fonundan özel şartlarla ve öncelikle konut kredisi verilebilir?

A) Beş yıl ve daha fazla olanlara
B) Yedi yıl ve daha fazla olanlara
C) On yıl ve daha fazla olanlara
D) On beş yıl ve daha fazla olanlara
E) On yedi yıl ve daha fazla olanlara

6. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre devlet memurlarından: memur olmayan eşi aile yardımı ödeneğine müstahak çocuğu ölenlere ne kadar tutarda ölüm yardım ödeneği ödenir?

A) En yüksek devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil)
B) En yüksek devlet memuru aylığı (ek gösterge hariç)
C) En yüksek devlet memuru aylığının yarısı kadar(ek gösterge dahil)
D) En yüksek devlet memuru aylığının yarısı kadar(ek gösterge hariç)
E) En yüksek devlet memuru aylığının iki katı (ek gösterge hariç)

DATA YAYINLARI

399 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

6. ÜNİTE

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ PERSONEL REJİMİNİN DÜZENLENMESİ VE 233 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN BAZI MADDELERİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASINA DAİR 399 NOLU KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam: –Madde 1

Bu Kanun Hükmünde Kararname, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları personelinin hizmete alınmalarını, görev ve yetkilerini, niteliklerini, atanma, ilerleme, yükselme, hak ve yükümlülükleriyle diğer özlük haklarını düzenler.

Temel İlkeler : –Madde 2

Bu Kanun Hükmünde Kararnameye tabi personelin hizmet şartlarına, statülerine, hak, yükümlülük ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesinde;

a) İşin gerektirdiği nitelikleri haiz elemanların işe alınması ve işin gereğine uygun olarak yetiştirilmesi,

b) Verimlilik ve karlılık ilkelerine bağlı olarak maliyet bilinci içinde çalıştırılması,

c) Çalıştığı kuruluşta göreve devamını özendirecek bir özlük hakları sisteminin gerçekleştirilmesi,

d) Yaratıcılığı, girişimciliği, başarı ve çabasının maddi ve manevi olarak değerlendirilmesinin teşviki,

ilkeleri göz önünde bulundurulur.

İstihdam Şekilleri: –Madde 3

a) Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda hizmetler memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle gördürülür.

b) ***(Değişik : 5/2/1992 - 3771/1 md.)*** Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda, devlet tarafından tahsis edilen kamu sermayesinin karlı, verimli ve ekonominin kurallarına uygun bir şekilde kullanılmasında bulunduğu teşkilat, hiyerarşik kademe ve görev unvanı itibariyle kuruluşunun karlılık ve verimliliğini doğrudan doğruya etkileyebilecek karar alma, alınan kararları uygulatma ve uygulamayı denetleme yetkisi verilmiş asli ve sürekli görevler genel idare esaslarına göre yürütülür. Teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevleri; genel müdür, genel müdür yardımcısı, teftiş kurulu başkanı, kurul ve daire başkanları, müessese, bölge, fabrika, işletme ve şube müdürleri, müfettiş ve müfettiş yardımcıları ile ekli 1 sayılı cetvelde kadro unvanları gösterilen diğer personel eliyle gördürülür.

Bunlar hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen hükümler dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

c) (b) bendi dışında kalan sözleşmeli personel, teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel idare esasları dışında yürüttükleri hizmetlerinde bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen hukuki esaslar çerçevesinde akdedilecek bir sözleşme ile çalıştırılan ve işçi statüsünde olmayan personeldir. (Bunlar bu Kanun Hükmünde Kararnamede sözleşmeli personel olarak geçecektir.) Sözleşmeli personel işin niteliğine göre yılın veya günün belirli sürelerini kapsamak üzere kısmi zamanlı da istihdam edilebilir.

d) Memurlar ve sözleşmeli personel toplu iş sözleşmeleri kapsamına alınamaz ve bunlara toplu iş sözleşmeleriyle veya toplu iş sözleşmeleri emsal alınarak hiçbir ayni ve nakdi menfaat sağlanamaz.

e) İşçiler bu Kanun Hükmünde Kararnameye tabi değildir.

İKİNCİ BÖLÜM
Personel İhtiyacı, Atama ve İşe Alma

Personel İhtiyacı : –Madde 4

Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak istihdam edilecek personelin kadro, ünvan derece ve sayıları ekli 1 sayılı cetvelde gösterilmiştir. Sözleşmeli statüde istihdam edilecek personele ait pozisyonların unvan ve sayıları Cumhurbaşkanı Kararı ile tespit edilir. Yeni kadro ve pozisyonların ihdası ile ihdas edilmiş kadro ve pozisyonların iptal ve değişiklikleri Cumhurbaşkanı Kararı ile yapılır.

Atama : –Madde 5

(Mülga birinci cümle: 2/7/2018 - KHK/703/132 md.) (İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 4/4/1991 tarihli ve E.

DATA YAYINLARI

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ ANA STATÜSÜ

7. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(1) Bu Ana Statü; Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin hukuki statüsü, amaç ve faaliyet konuları, organları ve teşkilat yapısı, müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkileri ve ilgili diğer hususları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Ana Statü, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

(1) Bu Ana Statüde geçen;

Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

TÜRKŞEKER: Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketini, ifade eder.

Bu Ana Statüde yer almayan tanım ve terimler için 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKŞEKER'in Yapısı ile Amacı ve Faaliyet Konuları

TÜRKŞEKER'in yapısı: –Madde 4

(1) TÜRKŞEKER; tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve

sorumluluğu sermayesi ile sınırlı iktisadi devlet teşekkülüdür.

TÜRKŞEKER, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir.

TÜRKŞEKER, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay denetimine tabidir.

TÜRKŞEKER'in merkezi Ankara'dadır.

TÜRKŞEKER'in sermayesi **12.133.000.000 TL** (**20.233.000.000 TL**) olup tamamı Devlete aittir.1

TÜRKŞEKER'in ilgili olduğu bakanlık Tarım ve Orman Bakanlığıdır.

TÜRKŞEKER'in amacı ve faaliyet konuları: –Madde 5

(1) Faaliyet alanlarında ticari, ekonomik ve sosyal gereklere uygun, kârlılık ve verimlilik ilkesi doğrultusunda iç ve dış pazar taleplerini karşılayacak nicelik ve nitelikte, ülke ekonomisine azami katkıyı sağlamak ve bağlı bulunduğu sanayinin gelişmesi için çalışmalarda bulunmak amacı ile kurulan TÜRKŞEKER'in faaliyet konuları şunlardır:

Her nevi şeker üretmek.

Şeker pancarı ile şeker üretilebilecek diğer bitkileri ve tohumlarını ve bu ürünlerin münavebesinin gerektirdiği diğer ürünleri yapılacak sözleşmeler dâhilinde üretmek veya gerektiğinde üretmek.

İşletmenin her safhasında oluşacak yan ürünlerin ve artıklarının kıymetlendirilmesi için gerekli faaliyetlerde bulunmak.

ç) Şeker ve şeker pancarı münavebesine giren her nevi ürünü değerlendirmek, bu amaçla gıda maddeleri imal etmek ve üretmek.

Şeker fabrikalarının kuruluşu, işletilmesi, tevsii, modernleştirilmesi, bakım ve onarımı için gerekli makine imalat sanayi ile diğer yan sanayileri kurmak, bu maksatla kurulmuş olan tesis ve makinelerin artık kapasitelerini değerlendirmek.

Şeker pancarı ve şeker üretilebilecek diğer bitkiler ile bunların tohumlarının tarımını, hayvancılık ile şeker ve şekerli maddeler teknolojisi ve faaliyet alanları ile ilgili diğer konularda araştırma, eğitim, geliştirme çalışmalarını yapmak veya yaptırmak, hizmet içi eğitim birimleri ve tesisleri kurmak, araştırma müesseseleri ile laboratuvarlar kurmak, araştırma ve analizler yapmak, yayında bulunmak, yurt içinde ve dışında bu konuda kurulmuş veya kurulacak kuruluşlarla işbirliği yapmak ve bu kuruluşlara üye olmak.

İstihdam geliştirme çalışmaları kapsamında düzenlenen beceri kazandırma programlarının uygulanmasını sağlamak.

Yem üretimini geliştirmek, gelişmesi ile ilgili çalışmalar yapmak veya yaptırmak, damızlık hayvan üretimi, et ve

DATA YAYINLARI

TÜRKŞEKER FAALİYETLERİ İLE İLGİLİ GENEL VE GÜNCEL BİLGİLER

8.ÜNİTE

HAKKIMIZDA

Ülkemiz Şeker Sektöründe en büyük şirket durumundaki Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (TÜRKŞEKER) faaliyetlerini; 4634 sayılı Şeker Kanunu göre yürütmekte olan bir şirkettir. Merkezi Ankara'da olan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.; Tarım, İmalat-Gıda, İmalat-Kimya, İmalat-Elektriksiz Makina, İmalat-Meslek Bilim Ölçü Kontrol Optik Donanım sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Tarım Sektörü: Ülkemizde şeker pancarı üretimi, her yıl üreticilerle yapılan Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi ile yapılmaktadır. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., şeker pancarı üretimini, 4634 sayılı Şeker Kanunu ve ilgili yönetmelikler gereğince; tahsis edilen kota çerçevesinde, mevcut stoklarını ve bünyesinde bulunan fabrikaların kapasitelerini göz önünde bulundurarak yapmaktadır. Ayrıca TÜRKŞEKER, üretim planlamasını, Genel Yatırım ve Finansman Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde yapmaktadır. Teşekkülümüz tarım sektöründe; **1976 yılında** faaliyete geçen Tohum İşleme Fabrikasında pancar üretim iş programına uygun olarak, ham tohumdan ülkemiz koşullarına en uygun şekilde geliştirilmiş kalibre edilmiş tohum elde etmektedir.

İmalat-Gıda Sektörü : Türkşeker bünyesinde yer alan 15 şeker fabrikasının pancar işleme kapasiteleri 1750-8500 ton/gün arasında değişmekte olup, toplam nominal günlük pancar işleme kapasitesi 63 bin 700 ton ve yılda üretebileceği şeker miktarı 1.176 bin tondur.

İmalat-Kimya Sektörü : Türkşeker bünyesinde bulunan Eskişehir ve Malatya Alkol Fabrikaları toplam **31 milyon** litre/yıl kapasiteye sahiptir. Alkol fabrikalarımızda, şeker üretiminin yan ürünü olan melas kullanılmaktadır. Ayrıca, melastan alkol üretiminde yan ürün olarak elde edilen şlempe; değerli bir hayvan yemi olarak değerlendirilmektedir. Alkol üretimine Eskişehir Alkol Fabrikası'nda devam edilmekte olup talep durumunda biyoetanol de üretilebilmektedir.

İmalat-Elektriksiz Makina ve İmalat-Meslek Bilim Ölçü Kontrol Optik Donanım Sektörü : Türkşeker bünyesinde bulunan makina fabrikaları ile Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası (EMAF) tarafından bir şeker fabrikasının mali bazda **% 95'i** yerli olarak imal edilebilmektedir. Yılda toplam 14 bin 900 ton kurulu kapasiteye sahip Makina Fabrikalarında tevsii ve modernize edilen ve tüm şeker fabrikalarının ihtiyacı makina ve tesisler ile bakım ve onarımı için gerekli yedek parçaların imalat ve tamiratları gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, yurt genelinde bazı resmi ve özel kuruluşlara da talepler doğrultusunda istenilen makina ve tesisler mevcut projelere göre veya projelendirilerek imalatı gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde Faaliyet Gösteren Şeker Şirketleri:

a) Pancardan Şeker Üreten Şirketler :

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (15 fabrika - Kamu)
- Adapazarı Şeker Fabrikası (Özel)
- Kütahya Şeker Fabrikası (Özel)
- Amasya Şeker Fabrikası (Özel)
- Kayseri Şeker Fabrikası (3 fabrika - Kayseri,Turhal ve Boğazlıyan Özel)
- Konya Şeker Fabrikası (2 fabrika - Konya ve Çumra - Özel)
- Aksaray Şeker Fabrikası A.Ş. (Özel)
- Kırşehir Şeker Fabrikası (Özel)
- Afyon Şeker Fabrikası (Özel)
- Alpullu Şeker Fabrikası (Özel)
- Bor Şeker Fabrikası (Özel)
- Elbistan Şeker Fabrikası (Özel)
- Erzurum Şeker Fabrikası (Özel)
- Erzincan Şeker Fabrikası (Özel)
- Çorum Şeker Fabrikası (Özel)
- Muş Şeker Fabrikası, (Özel)

b) Nişasta Bazlı Şeker Üreten Şirketler:

- Cargill Tarım ve Gıda Sanayii ve Ticaret A.Ş.
- Amylum Nişasta Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- PNS Pendik Nişasta Sanayii A.Ş.
- Tat Nişasta İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Sunar Mısır Ent.Tes. Sanayii ve Ticaret A.Ş.

Türkşeker, ülkemizde halihazırda, kapasiteleri 1750 - 8500 ton pancar/gün arasında değişen 15 şeker fabrikası ile üretim yapmaktadır.

Türkşeker, ülke genelinde; 15 şeker, 2 makina, 1 Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası, 2 alkol, 1 tohum işleme fabrikası ile reel sektöre katkıda bulunmakta, 1 Araştırma Enstitüsü ile de AR-GE hizmeti vermektedir. İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl yapılan Türkiye'nin 500 büyük firmaları listesinde değişik gös-

DATA YAYINLARI

TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ

YAZIM KURALLARI

9. ÜNİTE
1. BÖLÜM

EKLERİN VE BAĞLAÇLARIN YAZIMI

A. -KEN EKİNİN YAZIMI

Büyük ünlü uyumuna uymayan bu ekin aslı "**i-ken**"dir. Getirildiği sözcüğün son sesi ne olursa olsun ince yazılır:

- okur-ken, yazar-ken, gelir-ken, söyler-ken

İstenildiği takdirde "iken" olarak ayrı da yazılabilir:

- okur iken, yazar iken, gelir iken, söyler iken

B. "Kİ"NİN YAZIMI

Türkçede kullanılan üç farklı "ki" vardır.

Sıfat Yapan "-ki"

Eklendiği sözcüğe bitişik yazılır. Sözcüğe aitlik anlamı katar. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. Ek halindedir.

- Alt satırdaki cümleler oldukça güzel.
- Evdeki çiçekleri sulamalısın.
- Akşamki düğüne hep beraber gittik.

İlgi Zamiri Olan "-ki"

Ek halindedir. Sözcüğe bitişik yazılır. Daima bir ismin yerini tutar ve cümleden çıkarılırsa anlam bozulur.

- Benim kalemim bozuk, seninki sağlam (senin kalemin)
- Romanın kurgusu (romanınki)
- Çocuğun defteri (çocuğunki)

Bağlaç Olan "ki"

Sözcük gruplarını ya da cümleleri anlam ilgisiyle birbirine bağlayan ki bağlacı her zaman ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulmaz. Yüklemden ve çekimli fiillerden sonra gelen "ki"ler daima bağlaçtır.

- Türk dili dillerin en zenginlerindendir; yeter ki bu dil şuurla işlensin.
- Hava o kadar güzel ki kendimi sokağa attım.
- Sandım ki çok değer veriyor bana.
- Bu sonuca bakarak şöyle diyebiliriz ki güzel işler başarmışız.

NOT

- Bazı sözcüklerde "ki" bağlacı bitişik yazılır. (oysaki, mademki, çünkü, halbuki, meğerki, sanki, belki)

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) Bana yardım eder mi ki?
B) Öylesine yorulduki bayıldı.
C) Oysaki ben bunu bilmiyordum.
D) Sendeki evrakları getirdin mi?
E) Evde ekmek kalmamış ki.

Çözüm

B seçeneğindeki "ki" bağlaçtır ve ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır.

Cevap B

C. "Mİ" SORU EKİNİN YAZIMI

- **"mi" soru eki kendinden önceki sözcüklerden ayrı, kendinden sonraki kişi ve ek fiil ekleriyle bitişik yazılır:**

- Bahçedeki çiçekleri sulayabilir misin?
- Bu sözleri söyleyen o muydu?

- **"mi" soru eki son sese bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar:**

- Gördün mü? Kaldı mı? Yazıyor mu? Uzak mı?

- **"mi" eki soru görevi dışında, belirteç yapma durumunda da ayrı yazılır:**

- Akşam oldu mu vadiler kararır.
- Şu tepeyi de aştık mı Yeşil Vadi'ye vardık demektir.

D. "DE"NİN YAZIMI

"de" Bağlacının Yazımı

Bağlaç olan "de" daima ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı daralabilir, ama bozulmaz. Genellikle "dahi, bile" anlamlarına sahiptir.

- Seninle birlikte ben de geleceğim.
- Sen de onlar kadar çabalamalısın.
- Kurunun yanında yaş da yanar.
- Gel de çık işin içinden.

DATA YAYINLARI

TEST 1 CÜMLE BİLGİSİ

1. Aşağıdakilerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Yaşamın sürprizlerini göz önüne seren şairler/ başarıyı/ yakalayacaktır.

B) Sanatçılar/okuyuculara yaşamın fark edilmeyen güzel yanlarını /gösterirler.

C) Gerçek okuyucu, /okuyacakları konusunda seçici davranmayı /bilir.

D) Bilmediğini bilmek/ kişiyi /bilmediğini öğrenmeye/ zorlar.

E) Deli dolu akan nehirlerden/ tas tas sular /içtik.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kim, ne zaman, neyi" **sorularının üçünün de karşılığı vardır?**

A) İyi bir eleştirmen bir eseri incelerken kendi ruhunun serüvenlerini anlatır.

B) Sigara içen anne ve babalar, çocuklarının hayatlarını tehlikeye atıyorlar.

C) Parasal sorunlardan bunalanlar kendilerine ikinci bir iş arıyor.

D) Sömürge ülkeler birer birer bağımsızlığına kavuşuyor.

E) İstasyon binası karanlıkta bir hayalet gibi görünüyordu.

3. Bir gün mahallenin ana caddelerinden birinden geçerken ekmek satan yeni bir dükkânın açıldığını gördüm.

Bu cümlede altı çizili bölüm cümlenin hangi ögesidir?

A) Özne

B) Belirtisiz nesne

C) Dolaylı tümleç

D) Belirtili nesne

E) Zarf tümleci

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişi zamiri dolaylı tümleç görevinde kullanılmıştır?

A) Ben insanın iş görmesini, yaşama çabasını uzatabildiği kadar uzatmasını isterim.

B) Dostluk ve aşk rastlantılara ve başkalarına bağlıdır.

C) Sanat insanlara gerçeği hatırlatan bir yalandır.

D) Onu evde yalnız bırakmaya gönlüm razı olmadı.

E) Ben daha küçük bir çocukken babam bana küçük bir kumbara almıştı.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklemden önce gelen sözlerin tümü, özne görevindedir?

A) Bahar rüzgârının tatlı serinliği bizi sarhoş etmişti.

B) Yol yapım çalışmaları bir ay boyunca sürecek.

C) Akıl danışacak ne bir dost ne bir arkadaş bulabildim.

D) Orman köylülerinin bitmez tükenmez sorunları vardı.

E) Konuyu en ince ayrıntılarına kadar değerlendireceğiz.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Sinirlenince/elindeki kalemleri/bana doğru/ atmıştı.

B) Bu sözü söyleyebileceğimizi / hiç / ummamıştım.

C) Derenin başına / gelince / yolcular / biraz / dinlendi.

D) Memleketimin dağları / şimdi / buram buram/ kokar.

E) Alışverişi tamamlayınca /ablamla /eve / gittik.

7. (I) Sağlıklı beslenmeyle ilgili birçok farklı görüş var. (II) Sağlıklı beslenme her şeyden önce yeterli ve dengeli beslenmedir. (III) Vücudumuzu oluşturan hücrelerin düzenli ve dengeli çalışması için yeterli miktarda almalıyız besin ögelerini yani yağları, karbonhidratları, proteinleri. (IV) Vücudumuzun tüm besin maddelerine ihtiyacı vardır. (V) Tek taraflı beslenmek yani sadece protein veya karbonhidratla beslenmek yanlıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi yükleminin türüne göre diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisi öge dizilişine göre kurallıdır?

A) Çocukların son gürültüleri de çekilmeye başladı sokaktan.

B) Şurada, sabah vaktinde insanlar koşuşuyordu bağıra çağıra.

C) Masadaki boş sandalyeye dikiyor gözlerini dakikalarca.

D) Bazı zamanlarda yürürken kendi kendime konuşurum ben.

E) Ellerini ceketinin ceplerinden çıkarıp selam verdi.

DATA YAYINLARI

YAZIŞMA KURALLARI

10. ÜNİTE
1. BÖLÜM

YAZIŞMA KURALLARI

RAPOR

Rapor; herhangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme, araştırma sonucunu, düşünceleri veya tespit edilenleri bildiren yazı olarak tanımlanabilir. Rapor yazarken şu kurallara dikkat edilmelidir:

- Hangi amaçla yazılırsa yazılsın rapora öncelikle; rapora konu olan olay, durum ya da sorun belirtilerek başlanmalıdır.
- Daha sonra, inceleme ve araştırma sonucunda elde edilen bilgiler ve bulgular sıralanmalıdır.
- Son bölümde de raporu yazan kişinin o konuda vardığı yargılar, kendi kanıları yer almalıdır.
- Rapor metninin en üst köşesine tarih, orta kısmına raporun adı, metin tamamlandıktan sonra alt kısmına raporu hazırlayanların isimleri yazılmalı ve imzalanmalıdır.
- Açık, anlaşılır bir dille ve belli bir plan dahilinde yazılmalıdır.
- Herkesin rapor hazırlayamayacağı bilgisinden hareketle rapor bilirkişilere hazırlatılmalıdır.

Raporlar iş ve bilimsel raporlar olmak üzere ikiye ayrılır:

İş Raporları

Bir olayın ya da bir durumun değerlendirilmesini, bir soruşturmanın sonuçlarını içeren raporlardır.

Bilimsel Raporlar

Konunun bilimsel yöntemlerle ele alındığı, inceleme ve araştırmalara dayanan raporlardır.

DİLEKÇE

Çeşitli dilek, ihbar ve şikâyetleri bildirmek veya herhangi bir konuda bilgi talep etmek amacıyla resmî makamlara verilen imzalı ve adresli yazılara dilekçe adı verilir. Genellikle birtakım yanlışlık ve eksiklikleri gidermek ve kurumlardan bilgi talep etmek amacıyla yazılır. Dilekçe yazılırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Dilekçe, kurumlara yazıldığı için dilekçe metninde ayrıntıya girilmemelidir. Söz gereksiz yere uzatılmamalıdır.
- Ciddi bir üslup kullanılmalıdır.
- Dilekçe beyaz çizgisiz kâğıda yazılmalıdır.
- "Tarih, makam adı, konu metni, imza, dilekçeyi yazan kişinin adı-soyadı, dilekçeyi yazan kişinin iletişim bilgileri" gibi unsurlar belirtilmelidir. (İstek ve dilekler belirtildikten sonra üç ara verilerek sağ alt köşeye baş harf büyük olacak biçimde isim ve soyadının tamamı büyük harfle yazılarak dilekçe sahibinin ad ve soyadı yazılır. Ad ve soyadın üstüne imza atılır. Dilekçe sahibi, dilekçesinin sol alt tarafına adresini yazar.)
- Dilekçeye bir belge eklenecekse adresten sonra satır başı açılarak "Eki/Ekleri" başlığı altında belgenin ne olduğu belirtilmelidir.
- İstek bölümü "Bilgilerinize arz ederim." sözleriyle bitirilmelidir.

NOT

Resmî kurumlara yazılan imzasız dilekçelerin geçersiz sayılacağı unutulmamalıdır.

İş başvurularında kişilerden dilekçeyle birlikte öz geçmiş de istenir.

ÖZ GEÇMİŞ (CV)

Çoğunlukla iş başvurularında kullanılmak üzere düzenlenen, kişinin hayat hikâyesini özetleyen; öğrenim durumunu, yeteneklerini, iş deneyimini eksiksiz şekilde ortaya koyan yazılardır. CV, öz geçmişin uluslararası karşılığıdır.

Öz Geçmiş Yazma Aşamaları

- Kişisel Bilgiler (isim, doğum tarihi ve yeri, medeni durum, askerlik durumu vb.)
- İletişim Bilgileri (adres, telefon, e-posta vb.)
- Öğrenim Bilgileri
- İş Deneyimi
- Yeterlilikler (bilgisayar, yabancı dil vb.)
- İlgi Alanları
- Ödüller (varsa)
- Referanslar (istenirse)

TUTANAK

DATA YAYINLARI

HALKLA İLİŞKİLER – İLETİŞİM BECERİLERİ VE DAVRANIŞ KURALLARI

11. ÜNİTE

HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMI

Halkla ilişkiler, kuruluşun çevre ile ilişkilerini, çevrenin kuruluşun amaçları, işlevleri ve örgütsel davranış üzerindeki etkilerini öğrenmesiyle, kuruluşun çevresini etkilemesiyle ilgili anlayış, davranış ve yöntemleri içeren bir kavramdır. Kamu kurum ve kuruluşlarının temel amacı halk yararına çalışmak ve halka hizmet etmektir. Demokratik ülkelerde yetkili organların seçilip göreve gelmesiyle halkın görevi bitmiş olmaz. Kararların alınmasında, uygulanmasında ve bunların denetlenmesinde halkın yardımı ve desteği çok önemli ve gereklidir. Halkla ilişkiler kavramının çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bunlar:

- Halkla ilişkiler, örgütlerin sosyal sorumluluğu kapsamında bir yönetim fonksiyonu, iletişim süreci, kamuoyunu etkileme ve halkla iletişim kurma etkinliğidir.
- Tanıtma görevi yapmak, kimlik yaratmak veya örgütle kamu arasında ilişki kurmaktır.
- Tanıma ve tanıtma etkinliğidir.
- Yönetileni aydınlatma, yönetimin eylem ve işlemlerini tanıtma, halkın istek ve şikâyetlerini öğrenmedir.
- Kamu kesiminde propagandanın dışında kalan tüm çevreyle etkileşimin bütünüdür.
- Yönetimin eylem ve işlemlerini halka onaylatmak değil, halkla etkileşerek kendiliğinden onay elde etmektir.
- Örgütlerle halk arasında ilişkileri karşılıklı güvene dayalı bir biçimde geliştirmeye yönelik bir tekniktir.
- Kamuoyunu etkileme ve ondan etkilenme sürecidir.
- Örgütü çalışanlarına, müşterilerine ve bağlantılı olduğu kişilere sevdirme sanatıdır.
- Rex Harlow 1976'da o zamana kadar geliştirilen 472 halkla ilişkiler tanımının ortak özelliklerinden hareket ederek bir tanım geliştirmiştir. Buna göre; "Halkla ilişkiler, kurum ve hedef kitlesi arasında karşılıklı iletişim, anlayış, yardımlaşma, kabul ve iş birliğine dayanan bağlar oluşturmayı ve bu bağları korumayı amaçlayan; kurum yönetiminin fikir ve görüşlerinden haberdar olmayı ve uygun cevap vermeyi sağlayan; kurum yöneticisinin kamu yararına hareket etmesini vurgulayan; eğilimleri önceden tahmin ederek kurumun değişime ayak uydurmasını sağlayan; başlıca araçlar olarak araştırma ve ahlaki iletişim tekniklerini kullanan bir yönetim fonksiyonudur."
- Grunig, halkla ilişkilerin bir iletişim yönetimi olduğuna vurgu yapmış ve halkla ilişkileri bir örgütün iç ve dış kurumlarıyla kurduğu planlama, yürütme ve değerlendirme etkinliklerinin tümü şeklinde tanımlamıştır.
- Hutton ise halkla ilişkileri tanımlarken "stratejik iletişim yönetimi" kavramına vurgu yapmıştır. Bunun dışında Hutton'a göre halkla ilişkiler; ikna edici, savunucu, eğitici, bilgi tedarikçisi, taraftar, imaj yapıcı, itibar yönetici, ilişki kurucu gibi rolleri üstlenirken araştırma, imaj oluşturma, danışma, yönetme, ön uyarı, yorumlama, iletişim kurma ve müzakere etme fonksiyonlarını da yerine getirir.
- Halkla ilişkileri; hedef kitle açısından, kurum içi ya da kurum dışı açısından, uygulanacak strateji açısından ve kurulan iletişimin özelliği açısından tanımlamak mümkündür. Burada kurulan iletişimin özelliği açısından halkla ilişkiler simetrik ve asimetrik halkla ilişkiler şeklinde ikiye ayrılır. Simetrik halkla ilişkiler, yöneticiler ve hedef kitle arasında karşılıklı etkileşime ve fikir alışverişine dayanan halkla ilişkiler yaklaşımı iken asimetrik halkla ilişkiler, kurumun hedef kitleye bilgi aktardığı ve onu değiştirmek istediği ancak aldığı geri bildirimlere göre kendini değiştirmediği halkla ilişkiler yaklaşımıdır.

HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMININ DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ

- Halkla ilişkiler uygulamasının ana vatanı Amerika Birleşik Devletleri'dir. Halkla ilişkiler deyimi ilk kez ABD Başkanı Thomas Jefferson'ın 1807 yılında Kongreye gönderdiği mesajda kullanılmıştır.
- Halkla ilişkilerin gerçek öncüsü 1900'lü yıllar başında gazeteci Ivy Ledbetter Lee olmuştur. Ivy Lee, ilk halkla ilişkiler danışmanı ve yönetici düzeyinde görev yapan ilk halkla ilişkiler personeli kabul edilir.
- 1940'dan sonra ABD'den Kanada'ya geçen halkla ilişkiler kavramı daha sonra hızla gelişerek 1950'li yıllarda Fransa, İngiltere, Hollanda ve diğer Avrupa ülkelerine yayılmaya başlamıştır.
- Halkla ilişkiler tarihine geçen ilk planlı etkinliği Edward L. Bernays yapmıştır. Bernays; halkla ilişkiler danışmanlığı terimini ilk kez kullanan, halkla ilişkilerle ilgili ilk kitabı yazan (Crystallizing Public Opinion) ve üniversitede halkla ilişkilerle ilgili ilk dersi veren kişidir.
- 1948 yılında İngiltere'de Halkla İlişkiler Enstitüsü adında bir meslek örgütü kurulmuş, bir benzeri 1950 yılında, Batı Almanya'da 1959 yılında kurulmuştur.

DATA YAYINLARI

TEST 1 HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM

1. Halkla ilişkiler tarihine geçen ilk planlı etkinliği aşağıdakilerden hangisi yapmıştır?

A) Milton Glaser
B) Edward L. Bernays
C) Thomas Jefferson
D) Sigmund Freud
E) Stuart Mill

2. Aşağıdaki çatışma ile ilgili açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) Çatışma sürecinde yaşanan ve bu süreci etkileyen en önemli duygu öfkedir.
B) Kişilerin verilen mesajları farklı algılaması çatışmaların yaşanmasına neden olabilir.
C) Kişilerin birbirlerine duydukları güven ve saygı çatışma eğilimini artırır.
D) Çatışma, birbiriyle uyuşmayan iki veya daha fazla güdünün aynı anda bireyi etkilediği anlarda ortaya çıkar.
E) Çatışma sürecinde öfke belirleyici bir duygudur.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "ben dilini" örneklendirecek bir kullanım söz konusudur?

A) Elbiseni kirletmişsin.
B) Ödevini yapmamışsın.
C) Odanı toplamamışsın.
D) Ben senin yaşındayken neler yapıyordum neler!
E) Odanı toplamanı beklerdim.

4. Halkla ilişkiler sorumluluğu işletmenin genel müdüründen tabanda çalışan işçisine kadar herkesin omzundadır diyen birisi aşağıdaki hangi ilkeyi vurgulamaktadır?

A) Yaygın Sorumluluk
B) İnandırıcılık
C) Yineleme ve Süreklilik
D) Kurum İmajı
E) Doğru Bilgi Vermek

5. Aşağıdaki iletişim türlerinden hangisi kanıt niteliği taşır?

A) İnformal iletişim
B) Sözsüz iletişim
C) Sözlü iletişim
D) Yazılı iletişim
E) Dikey iletişim

6. Aşağıdakilerden hangisi kamu kuruluşlarında halkla ilişkilerin amaçlarından değildir?

A) Halkta kuruluşun hizmet politikasıyla ilgili bilgi vermek
B) Kararların daha isabetli alınmasını sağlayacak bilgileri kamudan elde etmek
C) Kurumla halk arasında işbirliği sağlamak
D) Halkla ilişkiler aracılığıyla kurumsal anlamda ben düşüncesini benimsetmek
E) İnsan davranış ve tutumlarının gerçek nedenlerini anlamak

7. Aşağıdakilerden hangisi halkla ilişkilerde kurum dışı hedef kitle arasında sayılamaz?

A) Satıcılar
B) Aracı kurum
C) Potansiyel Çalışanlar
D) Kamu kuruluşları
E) Tüketiciler

8. Halkla ilişkilerde bir yandan bilinçli bir halkla ilişkiler kampanyası ile kamuoyuna gerekli ve yeterli bilgiler sunarak onun ilgi ve desteğini kazanılırken, öte yandan halkın kurumdan beklentileri, istek ve tepkileri anlaşılmaya çalışılmalıdır diyen birisi aşağıdaki hangi ilkeyi vurgulamaktadır?

A) İki Yönlü İlişki Kurmak
B) Doğru Bilgi Vermek
C) İnandırıcılık
D) Sabırlı Çalışmak
E) Açıklık

DATA YAYINLARI

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

12. ÜNİTE

ETİK DAVRANIŞ

Etik kavramı Grekçe bir kelime olup alışkanlık ve karakter manasına gelmektedir. Türk dil kurumuna göre etik; töre ve ahlak anlamına gelmektedir.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde ahlak; toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları kurallardır. Ahlak, etik kavramının içindedir. Ahlakta görecelik hakimken etik değerlerde görecelik yoktur.

Etik: İnsan ilişkilerinde temel olan değerleri, normları ve koyulan kuralları doğru yanlış, iyi kötü gibi ahlaki açıdan değerlendiren bir felsefe disiplinidir (İnal 1996). Etik değerler toplumlara, dillere ve ırklara göre değişkenlik gösteremez.

Ahlak: İnsanların sosyal hayatlarında uymak zorunda oldukları davranış kuralları olarak tanımlanır. Ahlaki kurallar toplumdan topluma değişebilir. Bazen aynı toplum içinde farklı ahlaki kurallar olabilir.

Ahlak daha yerel özellik taşırken farklı cinsel, etnik, ulusal kimliklerde değişken olabilmektedir. Ancak etik daha soyut ve genel özellikler taşımaktadır. Etik; toplumlarda, gruplarda, farklı kimliklerde değişmez, aynı özellik taşır. Avrupa kökenli bir eğitimcinin etik anlayışı ile Asya veya Afrika kökenli bir eğitimcinin etik anlayışında fark yoktur.

Erdem: Bireyin dışsal kaynaklı herhangi bir baskıya maruz kalmadan gösterdiği özgün davranışlardır. Erdem kavramı; ölçülü ve dengeli davranma, aşırı uçlarda yer almama, orta yolu tercih etme, ruhsal olgunluk gibi anlamları da kapsar.

Vicdan: Bireyin kendi davranışlarını değerlendirmesini ve ahlaki olarak kendini dış etkilere bağlı olmaksızın yani kendiliğinden yargılamasını sağlayan içsel güçtür.

İyi: Ahlak, din ve etiğin inceleme alanına giren "iyi" kavramı; muhtemel davranışlar arasında seçim yapma durumunda kalan bireyin tercih etmesi gereken davranışı ifade eder.

Norm: Etik açıdan norm, bireyin davranışlarını değerlendirmede kullanılan ölçüt olarak tanımlanabilir. Ayrıca norm kavramı uyulması gereken kurallar anlamını da karşılamaktadır.

Karakter: Bireyi başkalarından ayıran temel belirti, bireyin davranış biçimlerini belirleyen kendine özgü yapı şeklinde tanımlanabilir.

Değerler: Bireyin hayatı boyunca çevreyle etkileşimi sonucunda ortaya çıkan davranışlarında ve ilişkilerinde üzerinde durduğu ve önem atfettiği ilkelerdir.

Etik Kodlar: Kurumların misyonları doğrultusunda şekillenmiş karar ve eylemlerdir. Kurumların işleyişinde var olan düzenlemeler ve insan haklarına karşı uymak zorunda olduğu sorumluluklardır. Etik kodlar söz konusu kuruluştaki tüm davranışları yöneten etik ilkeleri genel hatlarıyla ortaya koyar.

Mark Schwartz'ın etik kodlara ilişkin belirlediği 8 mecaz ve bunların etkileri şunlardır:

Kural kitabı olarak: Çalışanlardan beklenen davranışları açıklayan etik kodlardır.

Yol gösterici levha olarak: Çalışanlara bazı davranışlarının uygunluğunu kontrol etmeleri için diğer kaynaklara başvurmaları hususunda yol gösteren etik kodlardır.

Ayna olarak: Çalışanların, çeşitli davranışların kurum tarafından kabul edilebilir olup olmadığını önceden görebilmesi için onlara fırsat sağlayan etik kodlardır.

Büyüteç olarak: Çalışanları söyledikleri ve yaptıkları şeylere daha yakından bakmaya sevk eden etik kodlardır.

Kalkan olarak: Çalışanların etik dışı isteklerle mücadele etmelerine destek veren etik kodlardır.

Duman dedektörü olarak: Zararı engelleyecek zaman varken söz konusu tehlikeler konusunda çalışanları uyaran etik kodlardır.

Yangın alarmı olarak: Çalışanların etik dışı uygulamalarla karşılaştıkları durumlarda onları yetkili makamlarla temasa geçme konusunda isteklendiren etik kodlardır.

Sopa olarak: Çalışanların, etik kodların içerdiği hükümlere, zorla da olsa, uymasını sağlayan etik kodlardır.

Etik İklim: Kurumlarda gösterilen davranışlardan hangilerinin kabul edilebilir, hangilerinin kabul edilemez olduğunu ortaya koyan uygulamalardır. Etik iklim, etik ilkelerin kurumun işleyişindeki tüm aşamalara yayılmasını ve işleyişin doğal bir parçası haline gelmesini ifade eder.

DATA YAYINLARI

TEST 1 — 5018 SAYILI KAMU MALÎ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU

1. Aşağıdakilerden hangisi Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alır?

A) Yargıtay üyesi
B) Büyükşehir Belediye Başkanı
C) Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları
D) Cumhurbaşkanı
E) TBMM üyeleri

2. Aşağıdakilerden hangisi etik kavramı için doğrudur?

A) Tüm toplumlar için geçerli evrensel gerçekleri kapsar.
B) İnsanın iyi ve kötü olarak vasıflandırmasına yol açan manevi nitelikli huylara ve bunların etkisiyle ortaya koyduğu iradeli davranışlara denir.
C) Kültürel değerler ve ideallerle ilgili doğruları ve yanlışları; bunlara uygun olarak nasıl davranılması gerektiğini ortaya koyar.
D) Töre kelimesi ile aynı anlamı taşır.
E) Bölgeden bölgeye değişiklik gösterir.

3. Aşağıda verilen etik kuramlarından hangisi ahlâksal bir özelliğin ya da ahlâksal bir doğrunun hiçbir aracıya konu olmaksızın dolaysız bir biçimde kendiliğinden görülebileceğini savunmaktadır?

A) Kazuistik kuram
B) Sezgici kuram
C) Teolojik kuram
D) Deontolojik kuram
E) Teleolojik kuram

4. Aşağıdakilerden hangisi etik olmayan davranış ilkelerinden biri <u>değildir</u>?

A) Kayırma
B) Sömürü
C) İhmal
D) Yıldırma
E) Tarafsızlık

5. İnsanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları, kuralları, doğru-yanlış, iyi kötü gibi ahlaksal açıdan araştıran felsefe disiplinine ne denir?

A) Etik
B) Davranış
C) Norm
D) Kural
E) Moral

6. Kamu görevlileri hakkında etik ilke ihlâli iddiasıyla aşağıdakilerden hangisine başvurulur?

A) Adalet Bakanlığı
B) TBMM Etik Komisyonu
C) Kamu Görevlileri Etik Kurulu
D) Savcılık
E) Tüketici Hakem Heyeti

7. Faydacılık olarak soruna çözüm bulan, sonuçlara odaklı, acıdan kaçma ve haz arama üzerine kurulan etik sistem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Amaçlanan sonuç etiği
B) Toplumsal etik
C) Mesleki etik
D) Kural etiği
E) Sezgici etik

8. Aşağıdakilerden hangisi kamu görevlisinin görev ve yetkisini kullanarak yapmaması gereken davranışlardan <u>değildir</u>?

A) Kendileri yakınları ve üçüncü kişiler hakkında menfaat sağlayamaz.
B) Herhangi bir kurum dernek veya spor kulübü için para toplayamaz.
C) Kurumun menfaati için bile olsa kurum adına dergi çıkaramaz, sergi açamaz.
D) Seçim kampanyalarında kurumun kaynaklarını kullanamaz, kullandıramaz.
E) Hediye alamaz.

DATA YAYINLARI

KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ ESASLARINA DAİR GENEL YÖNETMELİK

13. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(Değişik: 1/3/2010-2010/192 K.)

Bu Yönetmeliğin amacı, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, Devlet memurları ile 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki kamu iktisadî teşebbüslerinde görev yapan sözleşmeli personelin görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(Değişik: 21/9/2004-2004/8246 K.)

Bu Yönetmelik, özel kanunlardaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla;

a) 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kadrolarda,

b) İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelere ait memur kadrolarında,

c) ***(Ek: 1/3/2010-2010/192 K.)*** Düzenleyici ve denetleyici kurumlara ait memur kadrolarında,

d) Özelleştirme kapsam ve programında bulunan kuruluşlar da dahil olmak üzere kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarına ait memur kadroları ile sözleşmeli personel pozisyonlarında

istihdam edilen personelin, müdür ve **daha alt** görevlere yapılacak görevde yükselme mahiyetindeki asaleten atamaları ile **en az** ortaöğretim düzeyinde mesleki veya teknik eğitim sonucu ihraz edilen unvanlara ilişkin unvan değişikliği mahiyetindeki asaleten atamaları hakkında uygulanır.

Ancak;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 59 uncu maddesinde belirtilen istisnai memurluklara,

b) ***(Değişik: 12/12/2016-2016/9742 K.)*** Mülki İdare Amirliği Hizmetleri, Emniyet Hizmetleri, Jandarma Hizmetleri ve Sahil Güvenlik Hizmetleri sınıflarına dahil kadrolara,

c) Kanunlar, tüzükler veya yönetmelikler çerçevesinde yardımcılık ya da stajyerlik dönemi sonunda öngörülen yeterlilik sınavı ve/veya tez aşamalarında başarılı olduktan sonra atanabilecek görevlere,

d) Dışişleri Bakanlığı uzmanlıklarına,

e) ***(Değişik: 4/1/2006-2006/9923 K.)*** Anayasa Mahkemesi Başkanlığına ait 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi kadrolara, Adalet Bakanlığı icra müdür ve yardımcısı kadroları ile Diyanet İşleri Bakanlığında protokol işlerini yürütmekle görevli şube müdürü kadrosuna,

f) ***(Ek: 1/3/2010-2010/192 K.)*** Bu Yönetmelik kapsamında bulunan ve doktora öğrenimini bitiren personelden, atanılacak görev için aranan ve 6 ncı maddenin ikinci fıkrasına göre hesaplanan toplam hizmet süresine sahip olmaları ve mevzuatla aranan öğrenim şartını taşımaları kaydıyla uzman veya aynı düzeydeki görevler ile **daha alt** görevlere,

g) Başmüdür, işletme, müessese, fabrika, kombina ve meydan müdürlüklerine, taşra teşkilatı bölge ve il müdürü ile doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşlarının müdür kadrolarına ve bunların yardımcılıklarına, ilçe müdürü kadrolarına, atanma usul ve esasları kuramlarınca yönetmelikle belirlenen ilçe idare şube başkanlıkları ile bunlarla aynı düzeydeki diğer kadrolara,

h) ***(Ek: 30/7/2012-2012/3541 K.)*** Millî Eğitim Bakanlığında eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfına dâhil kadrolardan eğitim uzmanı kadrolarına,

ı) ***(Ek: 6/5/2013-2013/4957 K.)*** Avukat kadro veya pozisyonlarından hukuk müşaviri kadro veya pozisyonlarına, yapılacak atamalarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Dayanak: –Madde 3

Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;

a) Görevde yükselme: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi görevlerden bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde sayılan görevler ile kurumlarca çıkarılacak özel yönetmeliklerde belirlenen görevlere aynı veya başka hizmet sınıflarından yapılacak atamaları,

DATA YAYINLARI

DATA YAYINLARI

gysakademi

Sınırsız Deneme
3000+ Soru

- Deneme Sınavı oluşturabilir, Sistem Denemeleri çözebilir, Türkiye Geneli Canlı Deneme Sınavlarına katılabilirsiniz. (Tüm sorular çözümlüdür)
- Konulara göre karışık soru çözebilir, karışık soru çözebilir, yanlış sorularınızı tekrar çözebilir, soruları favorilere ekleyebilir, ders notlarına çalışabilirsiniz.
- Konulara göre soru istatistiklerine, Deneme sınavı istatistiklerine günlük, haftalık, aylık rapor alabilirsiniz.

TÜRKŞEKER
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü Tüm Ünvanlarda Ortak Konular

İncele

Satın Al

DATA YAYINLARI

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 29 95 - Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

9 786256 519725